

Karolinska institutet
Rektor

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Annika Vänje
08-563 08587
annika.vanje@hsv.se
BESLUT

2008-12-02
Reg.nr 643-2034-08

Uppföljning av ifrågasättandet av rätten att utfärda sjuksköterskeexamen vid Karolinska institutet

Högskoleverket återkallar rätten att utfärda sjuksköterskeexamen vid Karolinska institutet.

Ärendet

Vid utvärderingen av sjuksköterskeutbildningen år 2006 (Högskoleverkets rapport 2007:23R) ifrågasatte Högskoleverket rätten att utfärda sjuksköterskeexamen vid Karolinska institutet. Ifrågasättandet grundade sig på att kvaliteten i utbildningens förutsättningar, genomförande och resultat bedömdes otillfredsställande, likaså kvaliteten i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen. Karolinska institutet fick därefter ett år på sig att åtgärda bristerna. För uppföljningen av ifrågasättandet av sjuksköterskeexamen utsåg Högskoleverket följande sakkunniga: professor Kerstin Segesten (ordförande), professor Kenneth Asplund, professor Karin Dahlberg samt professor Birgitta Sidenvall. Samtliga deltog som sakkunniga vid den föregående utvärderingen år 2006. Karolinska institutet inkom i april månad år 2008 med en redogörelse av de åtgärder som vidtagits. Underlag för bedömningen har varit ovanstående skriftliga redogörelse samt platsbesök. De sakkunnigas yttrande bifogas.

Bedömning

Bedömningen har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen och utifrån de rekommendationer som Högskoleverket gav i utvärderingen år 2006. De sakkunnigas bedömning är att kvaliteten i utbildningens förutsättningar, genomförande och resultat fortfarande är otillfredsställande. Högskoleverket instämmer i denna bedömning. Högskoleverket anser därmed att kvalitetskraven för att ge sjuksköterskeexamen inte är uppfyllda och att det därför inte längre finns förutsättningar att utfärda sjuksköterskeexamen vid Karolinska institutet.

Beslut

Högskoleverket återkallar rätten att utfärda sjuksköterskeexamen vid Karolinska institutet.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskanslern Anders Flodström efter föredragning av utredaren Annika Vänje i närvaro av huvudsekreteraren Lena Adamson, informationschefen Eva Ferndahl och avdelningschefen Clas-Uno Frykholm.

Anders Flodström

Annika Vänje

Kopia till:
Utbildningsdepartementet
De sakkunniga

Sakkunnigas yttrande

I utvärderingen av grundutbildningar i medicin och vård (rapport 2007:23 R del 2) år 2006 bedömdes kvaliteten i sjuksköterskeprogrammet vid Karolinska institutet vara otillfredsställande när det gällde förutsättningar, genomförande och resultat. Det påpekades att huvudämnet omvårdnad behövde en förbättrad struktur och tydlig progression. En ämnesansvarig lärare med yrkeskompetens saknades.

I utvärderingen rekommenderades Karolinska institutet att

- ge den vetenskapliga skolningen en adekvat inriktning,
- genomföra en pedagogisk översyn,
- förbättra samarbetet mellan lärare i olika ämnen,
- arbeta för att tillsätta fler kliniska lektorer och fler kliniska adjunkter i primärvården samt att
- förbättra kunskapskontrollen, inte minst i den verksamhetsförlagda utbildningen.

Vidtagna åtgärder

Karolinska institutet (KI) har utsett en ämnesansvarig med adekvat kompetens för att leda utvecklingen av omvårdnadsämnet. Ett utvecklingsarbete har påbörjats, vilket hittills resulterat i en enligt vår bedömning svårtolkad *Modell för omvårdnad i teori och praktik* (daterad september 2008), en ämnesbeskrivning på metateoretisk nivå och ett antal grundantaganden för huvudämnet. En handlingsplan för den fortsatta ämnesutvecklingen har arbetats fram. Därutöver ges en obligatorisk kompetensutvecklingskurs, omfattande 15 högskolepoäng, för lärare under läsåret 2008 – 2009. Innehållet i denna kurs är inte närmare beskrivet. Vi ser positivt på dessa åtgärder, men processen har startat sent och vi kan inte utläsa hur omvårdnadsämnet kommer att gestalta sig eller hur det kommer att implementeras i utbildningen för studenterna.

Beträffande den vetenskapliga skolningen har ändringar av kursplanerna genomförts. En granskning av studenters examensarbeten visar på hög omvårdnadsrelevans, god teorianknytning men svagheter när det gäller analys. Programmet kritiserades vid Högskoleverkets utvärdering för bristande samband mellan lärandemål, undervisning och examination. En granskning av examinationerna har genomförts, antalet grupp och hemtentamina har minskat och antalet individuella skriftliga examinationer har ökat. Lärosätet har även inlett arbete med att utveckla kliniska examinationer. Därutöver finns idag en tydligare koppling mellan huvudämne och stödämnena. Vi ser positivt på de åtgärder som vidtagits.

Ett pedagogiskt råd har inrättats på programnivå, men det ges ingen närmare beskrivning av rådets uppgifter eller mandat. Vi ser därför inte att åtgärden om pedagogisk översyn är genomförd.

Att reformera ämnet omvårdnad och ge en god sjuksköterskeutbildning som svarar mot både akademiska och yrkesmässiga mål kräver ett gott ledarskap samt väl definierade organisations- och beslutsstrukturer. Vår bedömning är att programdirektors roll är oklar utifrån diskrepansen mellan skrivningar i arbets- och delegationsordning och vad som tillämpas i praktiken. Detta exemplifieras i att programdirektor och lärare hänvisade till varandra som svar på frågor som handlade om programmets innehållsmässiga helhet och sammanhållande strukturer. För ett program som huvudsakligen byggs upp utifrån korta kurser om 7,5 högskolepoäng är det av särskild vikt att det i praktiken finns ett tydligt övergripande ansvar för helheten och samverkan mellan lärare i olika ämnen.

För att implementera omvårdnad som akademiskt ämne och yrkeskunskap i programmets olika delar krävs lärare med adekvat kompetens. Vi ser med oro på den låga andelen disputerade lärare i programmet och att endast ett fåtal av dessa ägnar en större andel av sin tid till undervisning i programmet. Med tanke på det stora studentantalet och det faktum att de disputerade lärarna också är examinatorer är den tid studenterna får möta disputerade lärare i utbildningen begränsad.

En klinisk universitetslektor med inriktning mot primärvård har tillsatts. Denna tycks dock komma grundutbildningen till godo i begränsad omfattning. Extra satsningar på handledarutbildning för kliniskt verksamma sjuksköterskor har dock genomförts. Under läsåret 2006-2007 utbildades 250 sjuksköterskor. Karolinska institutet har utfört flera lovvärda insatser, däribland samverkan med Stockholms läns landsting och utvecklingen av centra för klinisk utbildning. En oroande faktor är dock verksamhetsföreträdarnas syn på utbildning där pedagogisk handledarutbildning tillmäts betydelse men inte en fördjupning av handledarnas akademiska kunskaper. Det nätbaserade stödet till handledare som införts har även det enligt vår uppfattning fokus på *hur* man handleder och inte *vad* man handleder i.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att ledningen för sjuksköterskeprogrammet vid Karolinska institutet har ytterligare arbete att genomföra när det gäller att få klarhet i omvårdnadsämnets innehåll, bärande begrepp, struktur och progression samt om relationen mellan omvårdnad som akademisk disciplin och grund för yrkesverksamhet. För att därefter kunna implementera ämnet i utbildningen måste fler lektorer med adekvat yrkesmässig och akademisk kompetens vara mera delaktiga i att utveckla utbildningen och ta ett helhetsansvar, såväl vetenskapligt, kliniskt som pedagogiskt. Vi ser svagheter när det gäller utbildningens ledning, administrativa rutiner och beslutsstrukturer för programmet. Det framgår inte att dessa funktioner på bästa sätt stödjer sjuksköterskeprogrammets utveckling och kvalitet.

Slutsatser

Vi bedömer att Karolinska institutet inte tillräckligt åtgärdat de svagheter som påtalades vid utvärderingen och att utbildningens förutsättningar, genomförande och resultat således fortfarande är otillfredsställande.